

PDFlib PLOP: PDF Linearization, Optimization, Privacy

**Page inserted by evaluation version
www.pdflib.com – sales@pdflib.com**

KONGRESSI OTSUSÕ

IX Seto Kongressi otsusõ 15. novembril 2008 Värskas

Setomaa arõngust

Setomaa arõngu jaos om vaia Setomaa umavalitsuisi ja arõngu-institutsioonõ (ülesetomaalitsõ ühenduse') nii Eesti Vabariigi ja Vinne Föderatsiooni riiklikõ struktuurõ umavaiholinõ kuuh-tüü järgmätsi tegevustsihte kavandamisõl, teostamisõl ja rahas-tamisõl:

- ✘ Setomaa arõngut kaiõh, om tähtsä, õt arõnguprogramm lää-si' edesi vähäbält samah mahuh, ku tä s'ooni' aoni' om olnu'.
- ✘ Infrastruktuuri parebast tegemise ja tävëndämise jakkuminõ riigi rahalitsõ abiga ka edespidi. Väiga tähtsä om, õt tetäsi' kõrda nii riigi- ku kohaligu' piiriveere tii' ja õt elektri ja internetiühendüs jovvasi' parebahe ja kipõhõppa õgalõ poolõ.
- ✘ Ülepiirilitsi majandussuhtidõ ja ettevõtlusvõrgustigu tugõva-bast tegeminõ nii Eestih ku Vinnemaal. Seto Petsere Maja kõrda tegeminõ.
- ✘ Kohaligõ inõmistõ siih nulguh ellojäämisõs tävënd- ja ümb-reopikeskusõ tegeminõ.
- ✘ Kolmada sektori tugõvdaminõ.
- ✘ Inemiste Setomaalõ elämä tulõmisõ programmi vällätüütä-mine ja ellorakõndaminõ.
- ✘ Setomaa arõngukava 2008-2013 eesmärke ja visioonõ hüäst-kiitmine.

Eesti Vabariigi ja Vinne Föderatsiooni vaihõlidsõst piirist ja liikmisvabadusõst

Kõik Seto Kongressi' alatõh aastagast 1993 omma' ülnü', õt se-tokõisi põlist maad tohi-i' lahku' riigipiiriga'.

Eesti Vabariigi Põhisäädüse paragrahv 2. sätestäs, õt Eesti riigi maa-ala, territoriaalvii' ja õhuruum om lahutamatu ja jagama-tu tervik. Eesti Vabariigi Põhisäädüse paragrahvi 122. perrä om Eesti maismaapiir määrät 1920. aastaga 2. veebruari Tarto rahu-lepinguga tõisi riikevaihõlidsi piirilepingidõga.

IX Seto Kongress avaldas protesti tuu vasta, õt Eesti Vabariigi kodanigu' saa-i umah põliskotõh vabalt liiku.

Kongress nõud, õt väiga ruttu tulõs' kehtestä' vahtsõnõ pii-riületämise kõrd, üle kontrolljoonõ k' aumisõ kõrd Ida-Petsere-maaga' seot inemiisi jaos. Tuu man tulõssi' arvõsta' järgneväga:

- ✘ Eesti Vabariigi ja Vinne Föderatsiooni piirialal tohi-i' vä-hänedä' inemiisi arv, kinkõl om õigus k' avvu üle kontrolljoonõ ilma rahalda vai soodusviisiga.
- ✘ Rahalda vai soodusõga kontrolljoonõst üle k' aumisõ õigusõ taotlõminõ tohi-i' minnä' keerulitsõbast ja kallibast.
- ✘ Kontrolljoonõst soodusõga üle k' aujõdõ arv tohi-i' vähä-nedä'.
- ✘ Kontrolljoonõst üle k' auki lubava paprõ kasutusaiõ piasõ olõ-ma vähäbält 3 aastakka.
- ✘ IX Seto Kongress nõud Eesti Vabariigi Valtusõlt lihtsustõ piiriületämiskõrra sissesäädmist Euroopa Parlamendi ja Nõuko-gu määrüse (EÜ) nr 1931/2006 perrä, koh Eesti Vabariigi ja Vin-ne Föderatsiooni kokkoleppõh tohi-i- lepingualonõ ala minnä' 50 kilomeetrist vähäbält.

Piiriületüse õigus piasõ olõma inemiisil, kinkõl om vaia üle kontrolljoonõ k' avvu' järgmätsi asju peräst: k' avvu' kae-mah sugulaisi; sugulaisi kalmil k' auminõ; kinnisvara huul-daminõ; opminõ; osalõminõ kultuuri-, spordi-, haridusõ- ja tiadusalastõh tegemistõh; osalõminõ kohalikõ umavaltsuisi kuuhtüüh; osalõminõ kerigukogoduisi alalisõh tegevusõh; põhjusõ' minkõga omma' nõuh mõlõba poolõ konsulaara-sutusõ'.

Kagu-Eestih piat olõma kotosõ pääl institutsioon, kiä' kõr-raldas kõikõ piiriületüsest vaia minevät ilma rahalda ja soodus-kõrrah.

Välähpuul piirialla elävõ Petseremaaga seot inemistõlõ piat edesi olõma ja laiõnõma viisadõ kompensiiõmisse süsteem.

Ette tulõ valm'sta' avihahendidõ pakett Ida-Petseremaal elävõdõ Eesti Vabariigi kodanikõ sotsiaalsidõ, kultuurilitsi, hariduslikõ, õiguslikõ, majanduslikõ probleeme lahenda-misõs.

Nõvami parhillatsidõ piiriületüspunktõ välläehitamist säntsõs, mia kõigildõ vastasõ' rahvusvahelistõlõ nõuõtõlõ ja lisas eripiiriületüspunktõ mano tegemist piiriviirõ rahva jaos.

Kohalikud teed vajavad vähema

Praeguseks ajaks on valdades lõppenud või lõppemas selleaastane kohalike teede remont, n
IGOR TARO tegi raha kasutamisest ülevaate saamiseks ringsõidu Missost Mikitamäeni.

Mikitamäe vald*:

Sel aastal remonditud: vähemalt
12,3 km + Rõsna tsässona tee
hädaremont, Niitsiku bussijaama
hädaremont, Varesmäe bussijaama
truubi hädaremont.

Kilomeetri hind: u. 142 000.-
krooni

* - andmed võivad olla ebatäpsed

Mikitamäe vallavanem Inge Hirmo: «Teid on tarvis remontida, et inimesed saaksid siin vallas üldse elada. Kui äärealad peaksid tühjenema, on see Eesti riigi jaoks julgeolekurisk.»

Misso vald

Sel aastal remonditud: 16 km

Kilomeetri hind: u. 300 000.- krooni

Misso vallavanem Lembit Sikk: «Oleme kahe aastaga saanud korda umbes kolmandiku sajast kilomeetrist valla teedest. Korraliku seisuga teede viimiseks oleks meil vaja korda teha ülejäänud 70 protsenti. Arvutades selle kilomeetri hinnaga kuluks ülejäänud teede kapremondile ligi 20 miljonit krooni. Rahuldavasse seisuga saame siiski ka juhul kui lisarahastamine jätkub veel kahel aastal.»

Majandusminister Juhan Parts: olen seda meelt, et koha

Majandusminister Juhan Parts kinnitas pärast ringsõitu Setomaa valdades veel kord, et kohalikud teed saavad riigilt vaata-mata majandusraskustele lisatoetust ka järgnevatel aastatel.

Millise mulje on jätnud ringkäik Setomaa teedel?

Tahtsin vaadata, mis seisus on Koidula piirijaama ja tutvuda kohalike teede seisukorraga. Ammu sai lubatud, et tuleme eraldi just selle küsimusega kohapeale tutvuma. Küsimus on ju see, et piiräärsetele val-

Juhan Parts. Foto Igor Taro

dadele eraldas valitsus teistest rohkem teede-ehituse raha. Ja järgmisel aastal muidugi tu-

leb see küsimus uuesti päeva-korda. Võmmorski kandis on nüüd üks piiri ääres olnud tee ümber tehtud, seal on asi vähemalt klaar.

Kas valitsus on endiselt valmis muutunud majandusolukorras kohalike teede rahastamise küsimuses oma lubadust ka järgnevatel aastatel pidama?

Minu kindel arvamus on, et kui miski asi on alustatud, siis tuleb see lõpule viia. Alustatud on seda, et katsume mingil tasemel lahendada piirkonna eripärades tulenevaid probleeme. Ütlesin seda ka teede alasel kohtumisel Meremäel.

Aastal 2005 arutati seda, et kui palju Setomaa teed vajavad raha, et kompenseerida seda piirist tulenevat olukorda. Selles osas ma arvan, et tuleb seda aastatel 2009-2010 jätkata.

Kui reaalne on see kitsenevate eelarvevõimaluste tingimustes?

See raha, millest räägime, tuleb omavalitsustest eraldatavast rahast. See sõltub eelkõige, kas teised omavalitsused saavad Setomaa valdade peale kurjaks või mitte. Ministrina ma selle ettepaneku kindlasti teen.